

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 501-107/23-V
Датум: 4.април 2023. године
Крагујевац

ГРАД КРАГУЈЕВАЦ
СКУПШТИНА ГРАДА КРАГУЈЕВЦА

Примљено: 05 APR 2023				
Орган	Срг. јед.	Б Р О Ј	Прилог	Предмет
Г		501-107		

СКУПШТИНА ГРАДА КРАГУЈЕВЦА
- за Председника Скупштине града Крагујевца -

У складу са чланом 127. став 1. Пословника Скупштине града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 16/21) достављамо Вам, како бисте уврстили у предложени дневни ред седнице Скупштине града Крагујевца, као допуну

- Предлог Програма контроле квалитета ваздуха на територији града Крагујевца
за 2023. годину

Уколико у дневни ред седнице Скупштине града уврстите као допуну, Предлог Програма контроле квалитета ваздуха на територији града Крагујевца за 2023. годину, за представнике предлагача на седници Скупштине града Крагујевца, Градско веће одредило је др Гордану Дамњановић, члана Градског већа за здравствену и социјалну заштиту и Гордану Марковић, секретара Секретаријата за локални економски развој, привреду, пољопривреду и заштиту животне средине.

Заменик Градоначелника,
Ивица Момчиловић

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Број: 501-107/23-V
Датум: 4.април 2023. године
К р а г у ј е в а ц

Градско веће, на основу члана 46. став 1. тачка 1. у вези члана 66. став 5. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије", број 129/07, 83/14- др. закон, 101/16-др. закон, 47/18 и 111/21 – др. закон), члана 59. став 1. тачка 1. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 8/19), члана 2. став 1. тачка 1. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 8/22-пречишћен текст) и члана 49. став 3. Пословника о раду Градског већа ("Службени лист града Крагујевца", број 28/22-пречишћен текст), на седници одржаној дана 4. априла 2023.године, доноси

З А К Љ У Ч А К **о утврђивању Предлога Програма контроле квалитета ваздуха на територији града Крагујевца за 2023. годину**

I Утврђује се Предлог Програма контроле квалитета ваздуха на територији града Крагујевца за 2023. годину и упућује се Скупштини града Крагујевца, на разматрање и доношење.

II За представнике предлагача на седници Скупштине града Крагујевца одређују се др Гордана Дамњановић, члана Градског већа за здравствену и социјалну заштиту и Гордана Марковић, секретар Секретаријата за локални економски развој, привреду, пољопривреду и заштиту животне средине.

Образложење

Правни основ за доношење Закључка о утврђивању Предлога Програма контроле квалитета ваздуха на територији града Крагујевца за 2023. годину (у даљем тексту: Закључак), садржан је у члану 46. став 1. тачка 1. у вези члана 66. став 5. Закона о локалној самоуправи ("Службени гласник Републике Србије", бр. 129/07, 83/14-др. закон, 101/16-др. закон, 47/18 и 111/21 – др. закон), члану 59. став 1. тачка 1. Статута града Крагујевца ("Службени лист града Крагујевца", број 8/19), члану 2. став 1. тачка 1. Одлуке о Градском већу ("Службени лист града Крагујевца", број 8/22-пречишћен текст) и члану 49. став 3. Пословника о раду Градског већа ("Службени лист града Крагујевца", број 28/22-пречишћен текст), којима је утврђено да је Градско веће предлагач аката које доноси Скупштина града Крагујевца, као и да закључком одлучује о процедуралним питањима и иницира доношење и предлагање одлука и других аката, као и начин решавања појединих питања.

Разлог за доношење овог закључка је процедуралног карактера и основ је за упућивање Предлога Програма контроле квалитета ваздуха на територији града Крагујевца за 2023. годину, Скупштини града Крагујевца, на разматрање и доношење.

Заменик Градоначелника,

Ивица Момчиловић,с.р.

Република Србија
Град Крагујевац
Градска управа за развој и инвестиције
Број: 75 /23- XXIV
Датум: 31. март 2023. године
К р а г у ј е в а ц

ГРАДСКОМ ВЕЋУ
-председнику-

Градска управа за развој и инвестиције припремила је, у складу са чланом 52. став 1. тачка 1. у вези са чланом 66. став 7. Закона о локалној самоуправи („Службени гласник Републике Србије“, број 129/07, 83/14-др. закон, 101/16-др. Закон, 47/18 и 111/21-др.закон), чланом 68. тачка 1. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 8/19), чланом 11. став 1. алинеја четврта, чланом 18. став 2. алинеја двадесета Одлуке о организацији Градских управа града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 37/21-пречишћен текст) и упућују Градском већу на разматрање и одлучивање:

- Нацрт програма контроле квалитета ваздуха на територији града Крагујевца за 2023. годину

Нацрт програма контроле квалитета ваздуха на територији града Крагујевца за 2023. годину, припремљен је у складу са одредбама:

1. члана 14. став 1. тачка 6. и члана 22. став 2. и став 3. тачка 2. Закона о јавном здрављу („Службени гласник Републике Србије“, број 15/16);
2. члана 69. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Србије“, број 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18-др.закон и 95/18-др.закон);
3. члана 2. став 2., члана 3., став 1. и став 2., члана 4. став 1. тачка 2. Правилника о ближим условима за спровођење јавног здравља у области животне средине и здравља становништва („Службени гласник Републике Србије“, број 34/19,- **правни основ**;
4. члана 40. став 1. тачка 49. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 8/19) и
5. Правилника о припреми, достављању и контроли нацрта/предлога аката који се упућују Градском већу („Службени лист града Крагујевца“, број 21/21).

Предлажемо да у Дневни ред седнице уврстите Нацрт програма контроле квалитета ваздуха на територији града Крагујевца за 2023. годину и уколико то учините, за представника предлагача на седници Градског већа одређује се др Гордана Дамњановић, члан Градског већа за социјалну и здравствену политику.

ВД НАЧЕЛНИКА

Дејан Ружић,с.р.

Република Србија
Град Крагујевац
Градско веће
Савет за здравље града Крагујевца
Број: 06- 792-1/2022-V-01
Датум: 12. децембар 2022. године

Савет за здравље града Крагујевца, на основу члана 5. став 1. тачка 3. у вези са чланом 8. став 1. тачка 1. Закона о јавном здрављу ("Службени гласник РС", број 15/16), члана 3. став 1. тачка 1. и члана 2. Правилника о ближим условима за спровођење јавног здравља у области животне средине и здравља становништва ("Службени гласник РС", број 34/19) и члана 8. став 1. Пословника о раду Савета за здравље града Крагујевца бр. 060-407-1/20-V од 2. октобра 2020. године и 06- 572-5/21-V од 8. децембра 2021. године, на седници одржаној дана, 5. децембра 2022. године даје

М И Ш Љ Е Њ Е

Савет за здравље града Крагујевца прихвата програме Института за јавно здравље Крагујевац:

- Програм Контрола и анализа површинских вода реке Лепенице за 2023. годину,
- Програм Мониторинга буке у животној средини града Крагујевца за 2023. годину и
- Програм Контрола квалитета ваздуха на територији града Крагујевца за 2023. годину.

Образложење

Правни основ за давање наведеног Мишљења садржан је у члану 5. став 1. тачка 3. у вези са чланом 8. став 1. тачка 1. Закона о јавном здрављу ("Службени гласник РС", број 15/16), члану 3. став 1. тачка 1. и члану 2. Правилника о ближим условима за спровођење јавног здравља у области животне средине и здравља становништва ("Службени гласник РС", број 34/19) и члану 3. став 1. Пословника о раду Савета за здравље града Крагујевца број 060-407-1/20-V од 2.10.2020. године и 06- 572-5/21-V од 8. децембра 2021. године, којима је прописано да су области деловања јавног здравља животна средина и здравље становништва, да спровођење јавног здравља у области животне средине и здравља становништва обухвата праћење и анализу стања животне средине, односно анализу воде (површинске и подземне воде, воде које се користе за пиће и рекреацију), ваздуха, земљишта, буке, вибрација, јонизујућег зрачења, нејонизујућег зрачења, отпадних вода и отпада, да активности система јавног здравља у области животне средине спроводе носиоци и учесници у областима деловања јавног здравља у складу са Законом о јавном здрављу, да институти и заводи за јавно здравље као носиоци активности у области деловања јавног здравља прате и анализирају стање животне средине, факторе ризика и утицаје на здравље који потичу из животне средине за територију за коју су основани, у складу са законом, као и да Савет за здравље у вршењу послова из своје надлежности даје мишљења.

Разлог за давање наведеног мишљења налази се у потреби да се предложени програми Института за јавно здравље Крагујевац уврсте у програме које ће да прати Савет за здравље,

кроз њихове извештаје, имајући у виду нераскидиву везаност и утицај животне средине на здравље становништва.

Председница Савета,
Др Гордана Дамњановић

Република Србија
МИНИСТАРСТВО
ЗАШТИТЕ ЖИВОТНЕ СРЕДИНЕ

Број: 353-01-04491/2022-03

Датум: 28.12.2022. године

Београд

На основу члана 15. став 4. Закона о заштити ваздуха („Службени гласник РС”, број 36/09, 10/13 и 26/2021-др. закон), чл. 6. став 1. и 39. став 1. тачка 4) Закона о министарствима („Службени гласник РС”, број 128/20 и 116/2022), као и чл. 23. став 2. и 24. став 3. Закона о државној управи („Службени гласник РС”, бр. 79/05, 101/07, 95/10, 99/14, 30/18 - др. закон и 47/18), Министарство заштите животне средине, Сара Павков, државни секретар по решењу о овлашћењу број: 021-01-37/22-09 од 10.11.2022. године, даје

САГЛАСНОСТ

на

Програм контроле квалитета ваздуха

1. Даје се сагласност на Програм за контролу квалитета ваздуха на територији Крагујевца за 2023. годину.
2. Констатује се да је Програмом за контролу квалитета ваздуха на територији Крагујевца за 2023. годину, дефинисана локална мрежа за мониторинг квалитета ваздуха на територији града Крагујевца која се састоји од мреже мерних места за континуална фиксна, индикативна и наменска мерења квалитета ваздуха.
3. Обавезује се Градска управа за развој и инвестиције града Крагујевца да у складу са чланом 15. став 7. Закона о заштити ваздуха за реализацију мерења квалитета ваздуха према Програму за контролу квалитета ваздуха на територији Крагујевца за 2023. годину, ангажује овлашћено правно лице.
4. Обавезује се Градска управа за развој и инвестиције града Крагујевца да у случају измене Програма за контролу квалитета ваздуха на територији Крагујевца за 2023. годину, претходно прибави сагласност министарства надлежног за послове заштите животне средине.
5. Обавезује се Градска управа за развој и инвестиције града Крагујевца да податке о квалитету ваздуха добијене контролом квалитета ваздуха према Програму за контролу квалитета ваздуха на територији Крагујевца за 2023. годину, доставља Агенцији за заштиту животне средине Републике Србије и да ове податке учини доступним јавности и објави их у средствима јавног информисања, електронским медијима, као и на својим веб-страницама, у складу са Законом о заштити ваздуха.

6. Обавезује се Градска управа за развој и инвестиције града Крагујевца да, пре упућивања Програма контроле квалитета ваздуха на територији града Крагујевца за 2023. годину на усвајање, претходно изврши следеће измене:

1) На првој страни предлога Програма за контролу квалитета ваздуха на територији Крагујевца за 2023. годину у реченици: „*Загађујуће материје наведене у Табели 1. мере се континуално на фиксним мерним местима, у складу са прописом којим се уређују услови за мониторинг и захтеви квалитета ваздуха.*“ иза речи „континуално“ додати „или повременим узимањем узорака“.

2) У делу Програма **Одређивање концентрације укупних таложних материја** изменити да ће се укупне таложне материје мерити на два мерна места.

3) Последњи пасус у оквиру дела Програма **IV Подаци о квалитету ваздуха и извештавање** избрисати. Концентрације опасне по здравље људи мере се током три узастопна сата на локацијама репрезентативним за квалитет ваздуха на подручју чија површина није мања од 100 км², или у зонама или агломерацијама, ако је њихова површина мања. Како се у оквиру локалне мреже мерних места не врши аутоматски мониторинг потребно је овај пасус избрисати.

Образложење

Градска управа за развој и инвестиције града Крагујевца (у даљем тексту: Управа) обратила се Министарству заштите животне средине преко Секретаријата за локални економски развој, привреду, пољопривреду и заштиту животне средине, Одељења за заштиту животне средине, захтевом број 353-01-04491/2022-03 од дана 07.12.2022. године (ваш број XXIV-02-501-3106/22 од 30.11.2022. године) и изменом захтева, број 353-01-04491/2022-03 од 20.12.2022. године (ваш број XXIV-02-501-3601/22 од 12.12.2022. године) ради прибављања сагласности на Програм за контролу квалитета ваздуха на територији Крагујевца за 2023. годину, којим се успоставља локална мрежа мерних места за праћење квалитета ваздуха на територији града Крагујевца.

На основу члана 15. став 3. Закона о заштити ваздуха предвиђено је да се мониторинг квалитета ваздуха у локалној мрежи обавља према програму који за своју територију доноси надлежни орган јединице локалне самоуправе, а који мора бити усклађен са програмом контроле квалитета ваздуха којим се успоставља државна мрежа.

Такође ставом 4. овог члана прописано је да министарство надлежно за послове заштите животне средине даје сагласност на програм којим се успоставља локална мрежа мерних станица и/или мерних места.

Сагласно члану 15. став 7. Закона о заштити ваздуха, Управа је у обавези да након прибављене сагласности министарства надлежног за послове заштите животне средине, за реализацију мерења квалитета ваздуха утврђених Програмом за контролу квалитета ваздуха на територији Крагујевца за 2023. годину, број 353-01-04491/2022-03 од дана 20.12.2022. године, ангажује овлашћено правно лице које је акредитовано као лабораторија за испитивање, односно које поседује акредитоване методе мерења за загађујуће материје обухваћене Програмом за контролу квалитета ваздуха на територији Крагујевца за 2023. годину, број 353-01-04491/2022-03 од дана 20.12.2022. године, и дозволу министарства надлежног за послове заштите животне средине за вршење мерења квалитета ваздуха - мерење нивоа загађујућих материја у ваздуху.

Увидом у Програм за контролу квалитета ваздуха на територији Крагујевца за 2023. годину, број 353-01-04491/2022-03 од дана 20.12.2022. године (ваш број XXIV-02-501-3601/22 од 12.12.2022. године), утврђено је:

- да је исти у складу са Уредбом о утврђивању програма контроле квалитета ваздуха у државној мрежи („Сл. гласник РС“, број 58/11) као и Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Сл. гласник РС“, број 11/10, 75/10 и 63/13),
- да се Програмом за контролу квалитета ваздуха на територији Крагујевца за 2023. годину у складу са чланом 15. став 2. Закона о заштити ваздуха, обезбеђује допунска мрежа мерних места која се састоји од укупно девет мерних места за континуална фиксна, индикативна и наменска мерења квалитета ваздуха, и то: *ЈКП „Шумадија“, Индустријска зона, 27. марта ББ (код Штафете), Пивара ул. Цара Душана и Ердоглица (О.Ш. Станислав Сремчевић)* (мерење концентрације сумпор диоксида, азот диоксида и чађи – 365 (24-часовних) узорака); *Бриони ул. Косовска 73 и Аутобуска станица ул. Шумадијска* (мерење концентрације укупних таложних материја – једном месечно у току једне године, 12 пута); *О.Ш. Мирко Јовановић, Незнаог јунака* (мерење концентрације сумпор диоксида, азот диоксида и чађи – 365 (24-часовних) узорака, суспендованих PM_{10} честица континуирано 24-часовно мерење 365 дана и индикативна мерења тешких метала (олово, арсен, кадмијум, никл) у суспендованим PM_{10} честицама – једном недељно током целе године, 52 пута); *Медицинска школа ул. Радоја Домановића и Мала вага ул. Кнеза Михајла* (мерење концентрације азот диоксида и чађи - 365 (24-часовних) узорака и укупних таложних материја са анализом тешких метала (олово, кадмијум, цинк) - једном месечно током године, 12 пута).
- да се за реализацију обезбеђују финансијска средства из буџета града Крагујевца,
- да се праћење квалитета ваздуха врши ради утврђивања нивоа загађености ваздуха и оцене утицаја загађеног ваздуха на здравље људи како би се предузеле потребне мере у циљу заштите здравља људи и животне средине,

па се даје сагласност као у диспозитиву.

Достављено:

- Градској управа за за развој и инвестиције, Секретаријату за локални економски развој, привреду, пољопривреду и заштиту животне средине, Одељењу за заштиту животне средине, ул. Николе Пашића бр. 6, 34000 Крагујевац
- Сектору за надзор и превентивно деловање у животној средини, Министарство заштите животне средине, Др Ивана Рибара 91, Нови Београд
- Сектору за контролу квалитета и стање животне средине, Агенција за заштиту животне средине, ул. Руже Јовановића 27а, Београд
- Архиви

ДРЖАВНИ СЕКРЕТАР
Сара Павков
Павков

Скупштина града Крагујевца, на основу члана 14. став 1. тачка 6 и став 2 и члана 22. став 2. и став 3. тачка 2. Закона о јавном здрављу („Службени гласник Републике Србије“, број 15/16), члана 69. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Србије“, број 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18-др.закон и 95/18-др.закон), чланом 2. став 2., чланом 3. став 1. и став 2., чланом 4. став 1. тачка 2. Правилника о ближим условима за спровођење јавног здравља у области животне средине и здравља становништва („Службени гласник Републике Србије“, број 34/19) и члана 40. став 1. тачка 49. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 8/19), на седници одржаној дана _____ 2023. године, доноси

ПРОГРАМ КОНТРОЛЕ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА НА ТЕРИТОРИЈИ ГРАДА КРАГУЈЕВЦА ЗА 2023. ГОДИНУ

I УВОД

Програмом контроле квалитета ваздуха на територији града Крагујевца за 2023. годину (у даљем тексту. Програм), сагледавају се два аспекта загађења ваздуха: хемијско оптерећење ваздуха гасовима и честицама, као и биолошко оптерећење ваздуха поленом биљака.

Квалитет ваздуха у Крагујевцу има сезонски карактер. Биолошко оптерећење ваздуха поленом изражено је од фебруара до краја октобра. Хемијско загађење ваздуха присутно је током целе године али је израженије, односно квалитет ваздуха је лошији у зимском периоду. Током лета саобраћај и делом индустрије оптерећују ваздух, док зими ваздух оптерећује и велики број индивидуалних домаћинстава као и већи број емитера (правних лица) који ложењем оптерећују квалитет ваздуха.

Велики утицај на аерозагађење има и географски положај Града: котлина, слабо присуство ветра, са неповољном „ружом ветрова“, меторолошки подаци, атмосферске појаве – магла.

Такође на квалитет амбијенталног ваздуха утиче и „густина насеља“, уске улице (недостатак булевара).

Програмом контроле квалитета ваздуха успоставља се локална мрежа мерних места за праћење квалитета ваздуха на територији града Крагујевца за 2023. годину.

Овим програмом се одређује број и распоред мерних места обим, врста и учесталост мерења нивоа загађујућих материја у ваздуху на територији града Крагујевца које припада територији Републике Србије, зони „Србија“ у складу са чланом 2. став 1. тачка 1. Уредбе о одређивању зоне и агломерација („Службени гласник Републике Србије“, број 58/11 и 98/12).

Локације мерних места у локалној мрежи на територији града Крагујевца, као и загађујуће материје које се прате на појединим мерним местима дате су у Табели 1.

Загађујуће материје наведене у Табели 1. мере са континуално на фиксним мерним местима, у складу са прописом којим се уређују услови за мониторинг и захтеви квалитета ваздуха.

Загађујуће материје на мерним местима наведеним у Табели 1. мере се по динамици мерења дефинисаној у делу II овог програма.

II ТЕРИТОРИЈА, ПЕРИОД СПРОВОЂЕЊА И ЗАКОНСКИ ОКВИР МОНИТОРИНГА

Контрола квалитета ваздуха се врши на основу Програма контроле квалитета ваздуха, на територији Града Крагујевца за 2023. годину, на који је Министарство за заштиту животне средине Републике Србије дало сагласност, број: 353-01-04491/2022-3 од 28.децембра 2022. године. Програм предлаже Градска управа за развој и инвестиције у складу са чланом 69. и чланом 70. Закона о заштити животне средине („Службени гласник Републике Србије“, број 135/04, 36/09, 36/09 – др. закон, 72/09 – др. закон и 43/11 – одлука УС 14/2016, 76/2018 и 95/2018 – др. закон), чланом 9. став 2. и чланом 15. Закона о заштити ваздуха („Службени гласник Републике Србије, број 36/09, 10/13 и 26/21-др.закон).

Утицај квалитета ваздуха на јавно здравље, здравље грађана анализира се на основу Правилника о ближим условима за спровођење јавног здравља у области животне средине и здравља становништва („Службени гласник Републике Србије“, број 34/19).

Град Крагујевац, у оквиру својих надлежности, обезбеђује континуирано праћење квалитета ваздуха (мониторинг) и јавно објављује на званичној презентацији града резултате мониторинга квалитета ваздуха на својој територији.

У складу са чланом 5. Уредбе о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник Републике Србије“ број 11/10, 75/10 и 63/13), за потребе мониторинга квалитета ваздуха обезбеђена су места за континуална и повремена фиксна мерења и наменска мерења у локалној мрежи на фиксним локацијама.

Мониторинг квалитета ваздуха врши се мерењем нивоа загађујућих материја у ваздуху, односно континуалним систематским мерењем, испитивањем концентрације загађујућих материја у ваздуху.

2.1. Подручје на којем се спроводи мониторинг

Мониторинг квалитета ваздуха на територији града Крагујевца врши се у оквиру зона и то:

- **градска зона,**
- **приградска зона,**
- **зона саобраћаја,**
- **индустријска зона.**

2.2. Законски оквир

Мониторинг квалитета ваздуха спроводи се у складу са Законом о заштити ваздуха („Службени гласник Републике Србије“, број 36/09, 10/13 и 26/21-др.закон).

Контрола квалитета ваздуха врши се ради сагледавања степена загађености ваздуха у циљу планирања и спровођења потребних мера заштите ваздуха од загађивања и заштите здравља људи. Подаци добијени мерењем, евидентирају се, обрађују и достављају надлежним органима и средствима јавног информисања.

2.3. Локална мрежа мерних места

Локална мрежа мерних места за праћење квалитета ваздуха на територији града Крагујевца успоставља се овим програмом, а чине је мерна места за:

1. мерење концентрације загађујућих материја пореклом из стационарних извора,
2. мерење концентрације загађујућих материја пореклом од издувних гасова моторних возила,
3. мерење алергеног полена (биолошко загађење ваздуха).

2.4. Одређивање концентрације сумпордиоксида, азотових оксида и чађи

Мерење концентрације сумпордиоксида, азотових оксида и чађи врши се током целе године, свакодневно на пет локација на територији града Крагујевца:

- динамика: 365 (24-часовних) узорака (континуална фиксна мерења)

1. 27. марта бб (код Штафете)
2. ЈКП „Шумадија“, Индустијска зона
3. ОШ „Мирко Јовановић“, ул.Незнаног јунака бб
4. Пивара, Улица Цара Душана бб
5. ОШ „Станислав Сремчевић“, Ердоглија

2.5. Одређивање концентрације укупних таложних материја

У оквиру наменских мерења пратиће се: укупне таложне материје (УТМ) (укупне нерастворене, растворљиве материје, сагорљиви део, пепео, рН вредност, електропроводљивост, сулфати, хлориди, нитрити, нитрати, калцијум, магнезијум, одређиваће се у месечним узорцима падавина на бази месечног узорковања) током целе године, на две локације на територији града Крагујевца:

- динамика: 12 пута (једном месечно у току једне године)

на два мерна места и то

1. Бриони, Косовска 73;
2. Аутобуска станица, Шумадијска улица.

2.6. Одређивање укупне масене концентрације суспендованих честица PM_{10}

Укупна масена концентрација суспендованих честица PM_{10} обављаће се континуирано на једном мерном месту, на локацији:

1. Улица Незнаног јунака (ОШ „Мирко Јовановић“).

- динамика: континуирано 24 - часовно мерење - (365 дана -24 часовна мерења).

2.7. Индикативна мерења тешких метала из узоркованих суспендованих PM_{10} честица

Индикативна мерења тешких метала: арсена (As), кадмијума (Cd), никл (Ni) и олово (Pb) из узоркованих суспендованих PM_{10} честица на једном мерном месту, на локацији:

- динамика: 52 пута (једном недељно током целе године).

1. Незнаног јунака (ОШ „Мирко Јовановић“).

2.8. Одређивање концентрације загађујућих материја пореклом из саобраћаја (раскрснице):

Мерење загађујућих материја пореклом од издувних гасова моторних возила мерењем концентрација: азотоксида, чађи и укупних таложних материја са анализом тешких метала (олово, кадмијум, цинк) обавља ће се на два мерна места, односно раскрсницама са највећом фреквенцијом саобраћаја свакодневно у току годину дана (365 дана – 24 часовна мерења), односно једном месечно у току године за УТМ, на локацијама:

- динамика: азотдиоксид и чађ врши се свакодневно (365 дана – 24 часовна мерења);
- динамика мерења за УТМ са анализом тешких метала (олово, кадмијум, цинк), врши се 12 пута (једном месечно у току једне године).

1. Медицинска школа, Улица Радоја Домановића;
2. Мала вага, Улица Кнеза Михајла.

Табела 1. Мерна места за праћење квалитета ваздуха у локалној мрежи на територији града Крагујевца

Ред бр ој	Локација	φ (N) λ (E)	Тип	Загађујуће материје					
				SO ₂	NO ₂	Чађ	УТМ	УТМ*	PM ₁₀
1	ЈКП „ШУМАДИЈА“ Индустријска зона	Ш:44,02 д:20,94	И	SO ₂	NO ₂	Чађ			
2	Улица 27. Марта бб (код Штафете)	Ш:44,01 д:20,92	Г	SO ₂	NO ₂	Чађ			
3	ОШ Мирко Јовановић	Ш:44,03 д:20,90	Г	SO ₂	NO ₂	Чађ			PM ₁₀
4	Пивара, Улица Цара Душана	Ш:44,00 д:20,92	Г	SO ₂	NO ₂	Чађ			
5	Бриони, Улица Косовска 73	Ш:44,00 д:20,90	Г				УТМ		
6	Аутобуска станица, Шумадијска	Ш:44,01 д:20,92	С				УТМ		
7	Медицинска школа, Радоја Домановића	Ш:44,02 д:20,91	С		NO ₂	Чађ		УТМ*	
8	Мала вага, Кнеза Михајла	Ш:44,00 д:20,90	С		NO ₂	Чађ		УТМ*	
9	Ердоглија (ОШ Станислав Сремчевић)	Ш:44,01 д:20,89	Г	SO ₂	NO ₂	Чађ			

ЛЕГЕНДА:

Г- Градски центар

И – индустријски тип

С - саобраћај

УТМ – континуирана мерења укупних таложних материја

УТМ“ -укупне таложне материје са анализом тешких метала

PM₁₀ – концентрација грубих суспендованих честица са анализом тешких метала:

As арсен, Cd кадмијум, Ni никл и Pb олово

φ (N) - северна географска ширина

λ (E) – источна географска дужина

2.9. Мерење концентрације полена

Мерење концентрације полена биљака у Крагујевцу се спороводи у двадесетак година. Током године прати се период полинације двадесет и четири биљне врсте, где спадају дрвеће, траве и корови, заправо све биљне врсте за које се поуздано зна да код људи изазивају алергене реакције, чиме се нарушава здравље људи.

Мерење концентрације алергеног полена врши се преко „клопке за полен“, односно уређаја који се налази на крову Института за јавно здравље Крагујевца.

Поузданост, односно релевантност резултата са овим узоркивачем ваздуха је у радијусу од 60 километара. Апарат континуирано 24 часа врши узорковање, а динамика узорковања зависи од периода полинације биљака, и траје од прве недеље фебруара до задње недеље месеца октобра.

Резултати, Аеропалиолошки извештај (по данима), недељени извештај са прогнозом, као и месечни извештаји достављају се Одељењу за заштиту животне средине Града Крагујевца, као и Агенцији за заштиту животне средине Републике Србије.

Саставни део горе поменутих извештаја је и праћење измереног алергеног полена и његов утицај на здравље

Савет и дијагностиковање поленских реакција и склоности ка алергијама грађани могу да добију у Институту за јавно здравље Крагујевца.

III ЦИЉ КОНТРОЛЕ КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА

Систематско мерење загађености ваздуха на територији Града Крагујевца обезбеђује се кроз:

- праћење нивоа загађености у односу на граничне и толеранте вредности нивоа загађујућих материја;
- праћење трендова концентрација по зонама градске територије;
- детекцију повећаних концентрација загађујућих материја;
- процену изложености популације;
- информисање јавности (медији, еколошки билтен, званична интернет презентација Града и Института) и давање препорука за понашање у евентуалним епизодама повећаног загађења ваздуха;
- идентификацију извора загађења или ризика по загађење;
- развој одговарајућих краткорочних акционих планова и планова за управљање квалитетом ваздуха;
- предузимање превентивних мера у сегментима значајним за заштиту ваздуха од загађења (чишћење улица, озелењавање града);
- сагледавање утицаја загађености ваздуха на здравље грађана.

IV ИЗБОР МЕРНИХ МЕСТА

Избор мерних места ће се извршити у складу са Уредбом о условима за мониторинг и захтевима квалитета ваздуха („Службени гласник Републике Србије” број 11/10, 75/10 и 63/10).

При избору мерних места водиће се рачуна о распореду и врсти извора загађења, густини насељености, орографији терена и метеоролошким условима.

V ПРАЋЕЊЕ УТИЦАЈА КВАЛИТЕТА ВАЗДУХА НА ЗДРАВЉЕ ЉУДИ И ИЗВЕШТАВАЊЕ

Програм праћења квалитета ваздуха на територији Града Крагујевца у 2023. години, предвиђа се и обавеза извештавања јавности у случају када се било која гранична вредност, критични ниво измерених вредности, граница толеранције, циљна вредност и дугорочни циљ, концентрација опасна по здравље људи прекорачи.

Уколико се створе услови прекорачења због значајног прекограничног преноса ваздухом загађујућих материја, надлежан орган јединице локалне самоуправе обавештава Министарство, у складу са чланом 36 Закона о заштити ваздуха ("Службени гласник Републике Србије" број 36/09, 10/13 и 26/21- др.закон).

Програмом се предвиђа да се на месечном нивоу анализира потенцијалан ризик и утицај квалитета ваздуха на здравље људи, односно на годишњем нивоу достави извештај о утицају аерозагађења на здравље људи за протеклу годину Савету за здравље града Крагујевца.

Праћење квалитета ваздуха, односно мониторинг имисионих мерења на територији града Крагујевца је више деценијска пракса и обавеза јединице локалне самоуправе.

Програм праћења квалитета ваздуха спроводио је протеклих година Институт за јавно здравље Крагујевац као референтна установа за ове послове, на основу припадајућег овлашћења Министарства за заштиту животне средине Републике Србије и акредитованим методама мерења аерополутанаса на основу решења Акредитационог тела Србије.

На основу потреба исказаним кроз Програм, у 2023. години, контрола квалитета ваздуха се настављау насељу Ердоглија (основна школа „Станислав Сремчевић“) где се континуирано у трајању од 365 дана прате аерополутанси: сумпор диоксид, азотови оксиди и чађ.

VI ЗАВРШНЕ ОДРЕДБЕ

Овај програм објавити у „Службеном листу града Крагујевца“.

Образложење

Правни основ за доношење Програма контроле квалитета ваздуха на територији града Крагујевца за 2023. Годину (у даљем тексту; Програм) садржан је у одредбама члана 14. став 1. тачка 6. и став 2. и члана 22. став 2. и став 3. тачка 2. Закона о јавном здрављу ("Службени гласник Републике Србије", број 15/16) којим је прописано да јединица локалне самоуправе доноси и финансира посебне програме из области јавног здравља за своју територију које спроводе институти и заводи за јавно здравље самостално или у сарадњи са другим учесницима, члана 69. Закона о заштити животне средине ("Службени гласник Републике Србије", број 135/04, 36/09, 36/09-др.закон, 72/09-др.закон, 43/11-одлука УС, 14/16, 76/18, 95/18-др.закон и 95/18-др.закон) којима је прописано да јединица локалне самоуправе у оквиру своје надлежности утврђене законом обезбеђују континуалну контролу и праћење стања животне средине (у даљем тексту: мониторинг), доноси програм мониторинга на својој територији и обезбеђује финансијска средства за обављање мониторинга, члана 2. став 2., члана 3. став 1. тачка 1. и став 2., члана 4. став 1. тачка 2. Правилника о ближим условима за спровођење јавног здравља у области животне средине и здравља становништва ("Службени гласник Републике Србије", број 34/19) којима је прописано да институти и заводи за јавно здравље као носиоци активности у области деловања јавног здравља, предлажу и спроводе јавно здравље у области животне средине у складу са законом кроз праћење и анализу стања животне средине,

односно анализу воде, ваздуха, земљишта, буке, вибрација, јонизујућег и нејонизујућег зрачења, отпадних вода и отпада, као и да у циљу прикупљања података значајних за регистровање и квантификацију фактора ризика и процену њиховог утицаја на здравље становништва спроводи мерење квалитета ваздуха и члана 40. став 1. тачка 49. Статута града Крагујевца („Службени лист града Крагујевца“, број 8/19) којим је прописано да скупштина града у складу са законом доноси програме коришћења и заштите природних вредности и програме заштите животне средине.

Разлог за доношење овог програма садржан је у потреби доношења посебних програма из области јавног здравља за своју територију и то Програм контроле квалитета ваздуха на територији града Крагујевца за 2023. годину које спроводи Институт за јавно здравље Крагујевац

Циљ доношења овог програма за спровођење јавног здравља у области животне средине на територији града Крагујевца за 2023. годину садржан је у смањењу загађености ваздуха на територији града, чији су главни загађивачи саобраћај, индустрија и ложишта током зимског периода.

Институт за јавно здравље Крагујевац доставио је граду, Предлог програма контроле квалитета ваздуха на територији града Крагујевца за 2023. годину, на који је Република Србија, Министарство заштите животне средине дала претходну сагласност број 353-01-04491/2022-03 од 28. децембра 2022. године. На предлог Програма, Савет за здравље града Крагујевца на седници одржаној дана 5. децембра 2022. године, дао је позитивно мишљење, број: 06-792-1/2022-V-01.

Градска управа за финансије и јавне набавке, Секретаријат за финансијске послове директних буџетских корисника, Одељење финансијских послова за управу за инвестиције и развој, управе за имовину, урбанизам и озакоњење доставила је Мишљење број 84/23-XXVI-01-III од 31. марта 2023. године да су средства за реализацију програма планирана Одлуком о буџету града Крагујевца за 2023. годину („Службени лист града Крагујевца“, број 36/22) на разделу 8- Градска управа за развој и инвестиције, Програм 6- Заштита животне средине, ПА/П 0001- Управљање заштитом животне средине, функција 530- Смањење загађености, економска класификација 423 – услуге по уговору, апропријација број 357.

Овај програм конципиран је кроз шест поглавља.

Поглављем I овог програма утврђен је предмет програма, методологија и динамика мерења загађујућих материја.

Поглављем II овог програма утврђена је територија, период извођења и законски оквир мониторинга.

Поглављем III овог програма утврђен је циљ контроле квалитета ваздуха на територији града Крагујевца за 2023. годину

Поглављем IV овог програма утврђен је начин избора локација за контролу квалитета ваздуха на територији града Крагујевца за 2023. годину

Поглављем V овог програма предвиђена је анализа утицаја квалитета ваздуха на здравље људи и извештавање о утицају.

Поглављем VI овог програма утврђено је да се Програм објављује у „Службеном листу града Крагујевца“.

СКУПШТИНА ГРАДА КРАГУЈЕВЦА

Број: _____

У Крагујевцу, __. __. 2023. године

ПРЕДСЕДНИК,

Мирослав Петрашиновић